

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΠΑΘΑΡΗΣ

Ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τῆς καθηγησίας του.

Ἐν τέταρτον αἰῶνος διέτρεψε πρὸ ὀλίγων ἐβδομάδων ἀφ' ἧς ἐποχῆς νε-
αρώτατος, μόλις ἐννεακαίδεκα ἐτῶν, κατέλαβε τὴν θέσιν καθηγητοῦ τῶν φυ-
σικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, κατελθὼν ἀπὸ τῆς Γερμανίας εἰς Κων/πολιν, ὁ
Ἀνδρέας Σπαθάρης. Εὐρεῖα διάνοια, βαθεῖα γνώσις τῆς γερμανικῆς καὶ ἐλ-
ληνικῆς φιλολογίας, πνεῦμα ἐξοχόν, ἀπαράμιλλος εὐγλωττία καὶ συμπαθη-
τικωτάτη καρδία χαρακτηρίζουσι τὸν καθηγητὴν Σπαθάρην, ἀπὸ μακροῦ
διδάσκοντα ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ, ἐν τοῖς τρισὶ μεγάλοις Παρ-
θεναγωγείοις τῷ Ζαπτεῖῳ, τῇ Παλλάδι καὶ τῷ Ἰωακείμῳ, καὶ ἐν τῷ
ἐλληνικῷ Ἐκπαιδευτηρίῳ Χατζηχρήστου. Χιλιάδες ὄναι μαθητῶν τοῦ
Σπαθάρη εὐρίσκοντα: διεσπαρμέναι σήμερον εἰς τὰ τέσσαρα τοῦ ὁρίζον-
τος σημεία, εὐγνώμονα καὶ εὐάρεστον τρυφῶντες τὴν ἀνάμνησιν τῆς καρπο-
φόρου διδασκαλίας του, οἵτινες πάντες, ἐσμὲν βέβαιοι, μετὰ πολλῆς τῆς
ἀγάπης θὰ ἴδωσι τὴν εἰκόνα τοῦ προσφιλοῦς αὐτῶν διδασκάλου ἐν τῷ
«Ἀστει», ἣν παρεχώρησεν ἡμῖν ὁ φίλος κ. Ἰωακείμ Βαλαβάνης, μαθητῆς
καὶ οὗτος εἰς τῶν ἀπειροπληθῶν τοῦ διακεκριμένου ἐπιστήμονος.

Καὶ πάντα μὲν τὰ ἐπαγγέλματα, ὡς κατήντησαν σήμερον, ἐνέχουσιν ἐν
ἐαυτοῖς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὰ σπέρματα τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ
τῆς ἀηδίας, ἀλλ' ἀναντιρρήτως τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα εἶναι ὑπὲρ
πάντα τὰ λοιπὰ τὸ μᾶλλον ἄχαρι, διὸ μία δολιχὴ εἰκοσιπενταετία δι-
δασκαλίας, καὶ διδασκαλίας οἷα ἡ τοῦ κ. Σπαθάρη, πρέπει νὰ μὴ παρέλθῃ
ἀδιάφορος ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου. Τὸ «Ἀστυ» θεωρεῖ ἐαυτὸ εὐτυχές, δι-
ουνηθὲν νὰ διασπάσῃ τὴν ἀγλὴν, τὴν περικαλύπτουσιν τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἐρ-
γασίαν τῶν ὁμοειδῶν ἐργατῶν τοῦ πνεύματος, οἵτινες, μακρὰν τοῦ κέντρου
τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἀνευ ἀκαίρων ἐπιδείξεων καὶ μεθ' ἱερᾶς με-
τριοφροσύνης καὶ ἀθροῦσως ἐκπληροῦντες τὸ ἐαυτῶν καθήκον, ἐφελκύουσι τὰς
συμπαθείας καὶ τὴν ἀδολὴν ἐκτίμησιν τοῦ ὅλου ἔθνους.

Ὁ κ. Σπαθάρης ἐξέδωκε μεταφράσας ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τῷ 1869 τὰ
«Στοιχεῖα Χημείας» ὑπὸ Regnault, τὴν «Μελέτην περὶ τοῦ Πασχαλίου»
τῷ 1880 ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὰ «Στοιχεῖα Φυσικῆς Πειραματικῆς»
τῷ 1886 ἐν Ἀθήναις.

Ὁ Σπαθάρης οὐχὶ μόνον βαθὺς ἐπιστήμων, ἀλλὰ καὶ αἰσθηματικὸς
καὶ φιλόσοφος ἀνὴρ, ἡσχολήθη λίαν ἐπιτυχῶς καὶ εἰς τὴν ἐλαφρὰν λεγο-
μένην *φιλολογίαν*, μεταφράσας εἰς ἀρμονικωτάτους στίχους πλείστα ὅσα
ποιήματα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ Παρνασσοῦ, κοσμοῦντα τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Δ.
Τανταλίδου ἐκδιδόμενον «Κόσμον». Οὐδέ μία σχεδὸν οἰκογένεια ὑπῆρχεν
ἐν Κ/πόλει, μὴ ἀναγνωρίζουσα τὸν περιπαθεῖς Ἀπόδημον τοῦ «Κόσμου»,
διότι ὁ κ. Σπαθάρης εἰς οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀγνωστός τις λογογράφος
ἢ ποιητής, ἀλλὰ πάντως ἐν τῶν μελῶν οἷας δὴποτε οἰκογενείας Κωνσταν-
τινουπολιτικῆς θὰ ἐμαθήτευσε παρ' αὐτοῦ, δυναμένῳ οὕτως ἀληθῶς νὰ φέρῃ
τὸν τίτλον τοῦ «Πανελληνίου Καθηγητοῦ». Ἀκούραστος καὶ εὐσυνείδητος,
οὐδέποτε παύεται ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐν ἡ' ἑτῇ κοινωνίας.

Διὰ ταῦτα πάντα ὁ κ. Σπαθάρης ἐπαρκασημοφρήθη πρὸ πολλοῦ, ὅτε εἶχον
ἀξίαν ἀληθῆ τὰ παράσημα, ὑπὸ τε τῆς ἡμετέρας καὶ ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατο-
ρικῆς Κυβερνήσεως, ἣτις ἰδιαίτεράν ἀείποτε ἐδειξεν εὐνοίαν πρὸς τὸν σοφὸν
Ἕλληνα ἐπιστήμονα.

Ἐν τέλει, ἐλπίζομεν νὰ συγχωρήσῃ ἡμῖν ὁ διαπρεπὴς τῆς Ἐπιστήμης
λειτουργός, ἢ ἂν προσβάλλωμεν τὴν μετριοφροσύνην αὐτοῦ, δημοσιεύοντες τὰ
ὀλίγα ταῦτα ἀντὶ τῶν ἀδρῶν κόπων, οὓς ἐπὶ εἴκοσι καὶ πέντε εἰς κατέβα-
λεν ὑπὲρ τῆς φίλης αὐτῇ, ἐλληνικῆς Νεολαίας ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

ΑΡΝΗΣΙΣ

- Δός μου τὰ χρυσὰ μαλλιά σου
ποῦ μὲ κάνουν παλαβό.
- Σῦρε, σῦρε ὅτῃ δουλειά σου,
τὸ χρυσάφ' εἶν' ἀκριβό.
- Δός μου τὴ λευκὴ ἀγκαλιά σου
ποῦ χιονάτη χαμαρόνει.
- Τὰ ὀλόθερμα φιλιὰ σου
θὰ μοῦ λυώσουνε τὸ χιόνι.
- Δός μου, κόρη, τὴν καρδιά σου
ποῦ μοῦ σήκωσε τὸ νοῦ.
- Αἶ! τραγουδιστή, στοχάσου,
ἡ καρδιά μου εἶν' ἄλλουνοῦ.

Γρηγορίου

ΜΑΡΙΑ

Ἄν σου ἀρέσουν, καθὼς λές, μικροῦλά μου, οἱ στίχοι,
χαρὰ στὴν ἰδική μου τύχη!
Γιατὶ ἐγὼ—τὸ ξέρεις δὲ—εὐθὺς ποῦ σ' ἀντικρύσω
χιλιάδες στίχους θ' ἀρχινήσω.

✱

Φθάνει νὰ βλέπω μοναχὰ τὰ ρόδιά σου χεῖλη,
νωπὰ τριαντάφυλλα τ' Ἀπρίλη...
Φθάνει ν' ἀκούω τὴ γλυκεῖα φωνή σου ποῦ λιγώνει.
Τρελλό τοῦ Μάρτη χελιδόνι...
Φθάνει νὰ βλέπω κάποτε τὰ φωτεινά σου μάτια,
τοῦ ἡλίου δυὸ μικρὰ κομμάτια...
Φθάνει, σὰν κάθουμαι κ' ἐγὼ κομμιά φορὰ σιμὰ σου,
νὰ κρυφολέω τ' ὄνομά σου.

✱

Ναὶ τ' ὄνομά σου τ' ὠμορφο, ποῦ μοναχὰ στολίζει
τὴν κόρη π' ὠμορφιάς σκορπίζει,
καὶ στίχους ὅσους θές μπορῶ, νὰ κελαδῶ γιὰ σένα,
Μαρία μου, γλυκεῖα παρθέναι...

Κουδγκος